

***Calypstostoma velutinum* (Müller, 1776) (Acari, Actinotrichida, Parasitengona) s. lato na tle Calypstostomatoidea świata**

Calypstomatidae to roztocze kosmopolityczne, związane z siedliskami podmokłymi. Aktywne stadia postlarwalne są drapieżnikami, homeomorficzne larwy to ektopasożyty Tipulidae i Limoniidae. W faunie światowej opisano łącznie 19 gatunków nominalnych, z czego 6 zsynonimizowano. *Calypstostoma velutinum* uznana została za jedyny gatunek występujący w Europie, jednak różnice obserwowane u osobników pochodzących z zachodniej Palearktyki wskazywać mogą na występowanie gatunków kryptycznych w obrębie *C. velutinum* s. l.

Praca zawiera szczegółowe studium morfologii i biologii *C. velutinum* s. l., które w połączeniu z analizą molekularną zmierza do weryfikacji hipotezy o istnieniu kompleksu *C. velutinum* oraz, w oparciu o re-ewaluację cech diagnostycznych - do przedstawienia krytycznego przeglądu gatunków zaliczonych do rodzaju.

Materiał obejmujący 1336 okazów poddano kompleksowej analizie z wykorzystaniem mikroskopii świetlnej i skaningowej, obserwacji cyklu życiowego, badaniem sekwencji markerów COI i 28S rDNA oraz zastosowaniem metod analizy statystycznej.

Analiza morfologicznych cech jakościowych dała podstawy do wyodrębnienia 3. grup, w efekcie analizy statystycznej cech metrycznych zarysowany był podział na 2 grupy, podczas gdy badania molekularne wykazały 6 taksonów kryptycznych.

Tożsamość nowego dla wiedzy i dla krainy neotropikalnej gatunku, potwierdzona została w efekcie analiz morfologicznych i molekularnych. Krytyczna lista przedstawicieli *Calypstostoma*, poza wydzielonymi gatunkami kryptycznymi, obejmuje 14 gatunków, w tym 8 zaliczonych do *species inquirendae*. Z Palearktyki znane są 4 gatunki, z Orientu 3, po 2 z Nearktyki, Afrotropiku i krainy australijskiej, z Neotropiku - 1 gatunek.